

๒๙

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

บรรดาสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ทั้งที่เป็นสัตว์ ๒ เท้า ๔ เท้า มีเท้ามาก เท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม เป็นเทวา พรหม อรูปพรหมก็ดี พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นยอดแห่งสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น

มหาบุรุษ อัครบุรุษแห่งโลก

๒๕๘

พระลัมมาลัมพุทเจ้า ทรงเป็นต้นแบบของยอดนัก-
สร้างบารมี ที่สร้างบารมีในตลอดเวลา ทุกสถานที่ จะก่อกวักชาติ
พระองค์ก็มุ่งสร้างบารมีโดยไม่มีข้อแม้ ข้ออ้าง และเงื่อนไข
เป็นผู้ไม่ว่างเว้นจากการสร้างบารมี ทำให้มีความสมบูรณ์
พร้อมทั้งโลกียทรัพย์ และอริยทรัพย์ สมบูรณ์ด้วยรูปกายที่ได้
ลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ พร้อมทั้งอนุพยัญชนะ ๘๐
ที่บังเกิดขึ้นได้ยากในโลก และได้ตรัสรู้ธรรมกายอรหัต อันเป็น
อมตะที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง เราทั้งหลายจึงควรดำเนินตาม
รอยบาทพระศาสดา ให้เป็นผู้บริบูรณ์ไปด้วยสมบัติทั้งภายใน
และภายนอก คือ สร้างบารมีกันอย่างเต็มที่ และหาโอกาสหมั่น
ฝึกฝนใจให้สะอาดบริสุทธิ์ เพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะ
เข้าถึงพระนิพพาน อันเป็นเอกกันตบรมสุขติดตามพระองค์ไป

มีวาระพระบาลีใน อัมปมาทวรรค ว่า

“บรรดาสัตว์ทั้งหลายในโลกนี้ ทั้งที่เป็นสัตว์ ๒ เท้า
๔ เท้า มีเท้ามาก เท้าน้อย หรือไม่มีเท้าก็ตาม เป็นเทวา พรหม
อรูปพรหมกิตี พระตถาคตอรหันตลัมมาลัมพุทเจ้า เป็นยอด
แห่งสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น”

พระบรมศาสดาของเรานั้น สมัยที่ยังเป็นพระบรมโพธิ-
สัตว์สร้างบารมี เพื่อนำตนและหมู่สัตว์ให้ข้ามพ้นสังสารวัฏ

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

๒๕๕

ท่านมุ่งแสวงหาทางหลุดพ้นจากทุกข์อย่างเดียว ใจท่านไม่เหมือนคนธรรมดา แม้บางภพพลาดพลั้งไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน แต่ท่านไม่ย่อท้อ ไม่ท้อแท้ในโชคชะตาชีวิต มุ่งพัฒนาชีวิตจิตใจของตนให้สูงขึ้นตลอดเวลา เพราะความสูงส่งของชีวิตอยู่ที่จิตใจที่ดั่งงาม ท่านฝึกฝนใจให้เข้มแข็งเป็นปกติ เพราะพระโพธิสัตว์ไม่เคยมีความเพียรที่ย่อหย่อน เมื่อตั้งใจจะลงมือทำสิ่งใดแล้ว ก็ทุ่มเทเอาชีวิตเป็นเดิมพันเรื่อยมา ทำให้เข้าถึงความเป็นเลิศในที่ทุกสถาน ครั้นเกิดมาในภพชาตินี้ ก็มีความเป็นเลิศในทุกด้าน

หากพระพุทธรองค์ไม่เสด็จออกผนวช ตามดำรับดำราของมหาบุริสลักษณะ ก็จะได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิครองทวีปทั้งสี่ เพราะกำลังบุญของพระองค์มีมาก แต่พระองค์ทรงพิจารณาเห็นว่า พระเจ้าจักรพรรดิก็เป็นมานับภพนับชาติไม่ถ้วนแล้ว อย่างมากก็แนะนำให้มหาชนดำรงอยู่ในศีล ๕ แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะได้ พระองค์จึงเปลี่ยนที่จะมาเป็นพระธรรมราชา ผู้จะนำพาสรรพสัตว์ให้หลุดพ้นจากทุกข์ในสังสารวัฏ ข้ามสู่ฝั่งพระนิพพานอันเป็นเอกันตบรมสุข

*มียุสมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจาริกไปตามชนบท พร้อมด้วยหมู่ภิกษุ ๑,๒๕๐ รูป ทรงโปรดเหล่าเวไนยสัตว์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

๒๖๐

ให้บรรลุลหรรณวีสมาถัยกันมากมายนับไม่ถ้วน มีชฎิลคนหนึ่งซึ่งเป็นนักบวชนอกศาสนา ชื่อว่า **เกณียะ** ได้ยินชื่อเสียงของพระบรมศาสดาว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้นเป็นพระอรหันต์ เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว พระองค์ทรงทำโลกนี้ พร้อมทั้งเทวโลก มารโลก พรหมโลก ให้แจ้งชัดด้วยพระปัญญาอันยิ่งของพระองค์เองแล้ว ทรงสอนหมู่สัตว์ พร้อมทั้งสมณพราหมณ์ มนุษย์และเทวดาทั้งหลายให้รู้ตาม ทรงแสดงธรรมอันงามในเบื้องต้น ท่ามกลาง และที่สุด ทรงประกาศพรหมจรรย์พร้อมทั้งอรรถทั้งพยัญชนะ บริสุทธิบริบูรณ์ การได้เห็นพระอรหันต์ทั้งหลายปานนั้น นับเป็นความโชคดียิ่งนัก

เมื่อได้เข้าไปฟังพระธรรมเทศนาจากพระพุทธองค์ ทำให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสเป็นอย่างมาก จึงตั้งใจจะถวายทานกับหมู่สงฆ์ทั้งหมด ๑,๒๕๐ รูป ท่านกลับไปชักชวนหมู่ญาติ พร้อมทั้งอุปัฏฐากของท่าน ให้ช่วยกันเตรียมภัตตาหารเพื่อถวายหมู่สงฆ์ ในเช้าวันรุ่งขึ้น ฝ่าย **เสลพราหมณ์** เห็นชาวบ้านกำลังช่วยเกณียชฎิล ทำงานอย่างขะมักเขม้น บางพวกขุดเตา บางพวกผ่าฟืน บางพวกล้างภาชนะ บางพวกปลาดอาสนะเหมือนกำลังเตรียมต้อนรับพระราชา จึงได้ไต่ถามความเป็นมา เป็นไป

ทันทีที่รู้ว่าจะต้องรับพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พราหมณ์

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

๒๖๑

ชนลูกชู้ชั้น เพราะคำว่า พุทโธ เป็นคำที่สรรพสัตว์ทั้งหลาย
หาฟังได้ยากผู้ที่จะได้เป็นพระพุทธรเจ้าตามหลักของพราหมณ์แล้ว
ต้องได้ลักษณะมหาบุรุษ ๓๒ ประการ พระมหาบุรุษเมื่อบังเกิดขึ้น
ในโลก จะเป็นผู้มีคติเป็น ๒ เท่านั้น คือ ถ้าอยู่ครองเรือน จะได้
เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ เป็นใหญ่ในแผ่นดิน มีมหาสมุทรทั้งสี่
เป็นขอบเขต มีพระราชอาณาจักรมั่นคง สมบูรณ์ด้วยรัตนะ ๗
ประการ มีจักรแก้ว ช้างแก้ว ม้าแก้ว นางแก้ว คฤหบดีแก้ว
ปริณายกแก้ว และแก้วมณี หากเสด็จออกผนวชเป็นบรรพชิต
จะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า

เสลพราหมณ์ปรารภนาได้พบผู้ที่ปฏิญาณตนว่า
เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาก ท่านชักชวนลูกศิษย์ ๓๐๐ คน
ไปเข้าเฝ้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อไปถึงแล้ว ได้พิจารณาดู
มหาบุรุษลักษณะ ๓๒ ประการ ในพระวรกายของพระผู้มีพระ
ภาคเจ้า ท่านสังเกตเห็นครบทุกอย่าง เว้นอยู่ ๒ ประการ
คือ พระคุษฐานอันเร้นอยู่ในฝัก และพระชีวหาใหญ่ จึงยัง
เคลือบแคลงสงสัยไม่น้อยใจเชื่อ ไม่เลื่อมใสในมหาบุรุษลักษณะ ๒
ประการ

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงรู้วาระจิตของพราหมณ์ จึงได้
บันดาลอิทธิทธิลังขาร ให้เสลพราหมณ์เห็นพระคุษฐานอันเร้น
อยู่ในฝัก และทรงแลพระชีวหาสอดเข้าช่องพระกรรณ คือ หู

มหาวิทยาลัยอัครบูรณะแห่งโลก

๒๖๒

ทั้งสองกลับไปมาได้ สอดเข้าช่องพระนาสิก คือ จมูกก็ได้
ทรงแปปิดท้าวมณฑลพระนลาฏ คือ หน้าผาก ก็ได้ แม้เสล-
พราหมณ์ได้เห็นลักษณะมหาบุรุษครบทั้ง ๓๒ ประการแล้ว ก็เก็บ
ความเลื่อมใสไว้ในใจลึกๆ ยังไม่กล้าที่จะยอมรับพระพุทธรองค์ว่า
เป็นผู้เลิศในโลก พราหมณ์จึงกล่าวชมเชยพระพุทธรองค์ เพื่อ
พิสูจน์ว่าเป็นพระพุทธรเจ้าหรือไม่ ตามที่เคยได้ยินวิธีนี้มาจาก
พราหมณ์ผู้เฒ่า

“พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงมีพระวรกายบริบูรณ์ มีพระ-
รัศมีรุ่งเรือง มีพระฉวีวรรณดังทองคำ มหาปรีโสลักษณะอันเป็น
เครื่องแตกต่างจากสามัญชน มีอยู่ในพระวรกายของพระองค์ผู้
เป็นนรสุชาติครบถ้วน พระองค์มีพระเนตรผ่องใส มีพระพักตร์งาม
มีพระวรกายตรงดั่งกายพรหม สง่างามในท่ามกลางหมู่สมณะ
เหมือนพระอาทิตย์โพโรจน์ฉะนั้น พระองค์มีคุณสมบัติอันสูงสุด
ถึงเพียงนี้ ทำไมจึงมาเป็นสมณะ พระองค์ควรจะเป็นพระเจ้า-
จักรพรรดิผู้ประเสริฐ เป็นใหญ่ในแผ่นดินมีมหาสมุทร ๔ เป็น
ขอบเขต ทำไมพระองค์จึงไม่ทรงครอบครองราชสมบัติเล่า”

พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า “เสลพราหมณ์ เราเป็น
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพระธรรมราชา ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่าเรา
ในโลกนี้ และเทวโลก” พระพุทธรองค์ทรงอุปมาว่า “พระราชา
องค์อื่นทรงปกครองแผ่นดินร้อยละยี่สิบ ปันโยชน์บ้าง

มหาบุรุษ อัศวบุรุษแห่งโลก

๒๖๓

พระเจ้าจักรพรรดิก็ทรงปกครองได้ไกลที่สุด มีมหาสมุทรทั้งสี่เป็นขอบเขต แต่พระตถาคตปกครองโดยมิได้มีขอบเขตจำกัด เพราะเป็นธรรมราชา ปกครองโลกธาตุมากมาย โดยส่วนขวาง ตั้งแต่ภวคคพรหมลงมาถึงอเวจีเป็นที่สุด ตถาคตเป็นผู้เลิศกว่าสัตว์ทั้งหลาย เพราะไม่มีใครๆ มีส่วนเปรียบด้วยศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติ และด้วยวิมุตติญาณทัสสนะของเรา ตถาคตได้หมุนล้อธรรมจักรอันยอดเยี่ยม ทรงแนะนำให้หมู่สัตว์ได้ดื่มตำรธรรมรสอันยอดเยี่ยม ซึ่งเป็นวิมุตติรส คือ รสแห่งความหลุดพ้น เข้าถึงฝั่งแห่งอมตมหานิพพานอันเป็นเอกกันตบรมสุข”

พราหมณ์ได้ฟังแล้ว ก็ยังไม่หายสงสัย ได้ทูลถามว่า “พระองค์ได้ตรัสรู้อะไร จึงปฏิญาณว่าเป็นสัมมาสัมพุทธะ” พระบรมศาสดาตรัสตอบว่า “พราหมณ์ ตถาคตตรัสรู้อริยสัจสี่ สิ่งที่ควรรู้อย่าง เรารู้ยิ่งแล้ว สิ่งที่ควรละ เราละได้แล้ว สิ่งที่ทำให้แจ้ง เราก็กทำให้แจ้งแล้ว สิ่งที่ควรเจริญ เราเจริญแล้ว เพราะฉะนั้นเราจึงเป็นพระพุทธรเจ้า พราหมณ์ ท่านจงกำจัดความสงสัยในเรา จงน้อมใจเชื่อเถิด การได้เห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นการยาก การอุปบัติขึ้นแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย เป็นสิ่งที่หาได้ยากในโลก พราหมณ์ เราเป็นผู้ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า เป็นผู้ประเสริฐสุด ย่ำยีมาร และเสนามารได้แล้ว จึงมีแต่ความสุขล้วนๆ ไม่มีทุกข์เจือปนเลย”

มหาบุรุษ อัครบุรุษแห่งโลก

๒๖๔

พราหมณ์ได้ฟังพระดำรัสเช่นนั้นแล้ว บังเกิดความ
เลื่อมใสทั้งในรูปกายที่ประกอบด้วยลักษณะมหาบุรุษ และ
เลื่อมใสในธรรมที่พระพุทธองค์ทรงแสดง จึงชวนมาณพทั้ง
๓๐๐ คน ออกบวชในพระพุทธศาสนา เมื่อบวชแล้วต่างตั้งใจ
ประพฤติปฏิบัติธรรม ฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งเป็นประจำ ในที่สุดก็ได้
บรรลुเป็นพระอรหันต์กันหมดทุกรูป

เราจะเห็นได้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นบุคคล
ผู้เลิศเช่นนี้ ทรงใช้ธรรมมาอุปราบผู้ที่ปราบได้ยาก เพราะทรง
ปราบกิเลสในพระทัยของพระองค์ได้อย่างสิ้นเชิงไม่เหลือเศษ
พวกเราทั้งหลายนับว่าเป็นผู้มีโชค ที่มาได้ยินคำสอนของ
พระบรมศาสดา รู้ว่าการขจัดกิเลสอาสวะเป็นหน้าที่หลักของ
การเกิดมา จึงไม่ควรประมาทในการดำเนินชีวิต หมั่นหาโอกาส
นั่งธรรมะ เพื่อถนอมกาย วาจา ใจ ของเราให้ใสสะอาดบริสุทธิ์
เป็นประจำ จนกระทั่งเข้าไปพบพระธรรมกายภายใน มีพระ-
รัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ชีวิตของเราจะมีแต่ความสุขในที่ทุกสถาน
เพราะฉะนั้นให้หมั่นฝึกฝนใจให้หยุดนิ่งให้ได้ทุกวัน และเราจะ
สมปรารถนากันทุกๆ คน

